

de Minister-President

*nota
gijfl.*

Ik heb gisteren gekregen de rapporten van de commissies van Brussel over de gemeenschappelijke markt, de energie, het transport, enz. (Het rapport van de Commissie voor Atoom Energie is er nog niet bij).

Ik meen U niet te kunnen suggeren deze rapporten te lezen. Zij zijn bijzonder lijvig, tezamen 260 bladzijden, met een nog even dik pak bijlagen. Er wordt een overzicht van gemaakt, dat U zal bereiken. A.s. dinsdag is hierover een voorbespreking en vrijdag zal de Commissie-Beyen bij elkaar komen. Ik heb nog slechts tijd gehad het rapport over de gemeenschappelijke markt te lezen. Aangezien dit een studieconferentie was, zijn dus alle verschillende mogelijkheden voor oplossing van de vraagstukken aangegeven. Hierdoor schemert telkenmale het gebrek aan overeenstemming. Zo zijn er b.v. maar liefst 6 verschillende mogelijke oplossingen aangegeven voor het institutionele vraagstuk. Als algemene indruk zou ik willen stellen, dat het er naar uit ziet, alsof men een zeer weinig vergaand verdrag, met nauwelijks of zonder supra-nationaliteit, wil sluiten en de rest aan de ontwikkeling overlaat. Ik heb vernomen, dat b.v. Minister Mansholt een dergelijke procedure voorstaat, aangezien hij van mening is, dat er in elk geval iets moet gebeuren. De gevaren daarvan liggen voor de hand. Men bindt zich tot zekere hoogte zonder voldoende waarborgen dat er ook iets goeds uit zal groeien. Hoe dit ook zij, ik geloof dat U even af zult kunnen wachten tot het overzicht zal zijn samengesteld en door Minister Beyen zal zijn rondgezonden.

Er is echter één punt, waar ik wel thans Uw aandacht voor wil vragen, aangezien ik daarover Dinsdag een zeker standpunt zal moeten innemen. Naar aanleiding van een bespreking tussen de Ministers Beyen, Zijlstra, Mansholt en v.d.Kieft, heeft de Heer Beyen bijgaande nota opgesteld. Het is bij deze bespreking vrij merkwaardig geweest, omdat iedereen, behalve de aanwezige ambtenaren, het roerend eens was. Ik verneem

echter, dat Minister v.d.Kieft, nu hij een en ander op papier ziet, vermoedelijk toch niet akkoord zal zijn. De Ministers Zijlstra en Mansholt zijn dit wel. Bij lezing van dit stuk zal U opvallen, dat Minister Beyen zijn oude stellingen geheel heeft verlaten. Het plan-Beyen gaat bepaald niet zo ver als deze nota. Integendeel, het voorziet ook in de eindfase bij betalingsbalansmoeilijkheden, de mogelijkheid voor een land kwantitatieve restricties wederom in te voeren. De gedachtengang van het plan-Beyen was immers, dat (nog) niet moest worden gestreefd naar een federatie of dergelijke constructie, doch naar een supra-nationale gemeenschap, waarin de leden een zekere nationale zelfstandigheid zouden behouden. In het rapport over de gemeenschappelijke markt wordt ten aanzien van dit onderwerp door de meerderheid van de experts het volgende gesteld:

"En effet, l'irréversibilité du marché commun
"s'oppose, de l'avis de ces experts, au retour à
"des mesures de restrictions aux échanges, ainsi
"qu'aux subventions et aides considérées comme
"interdites. Il apparaît donc que les moyens d'action
"pour lutter contre les déséquilibres seront autres
"à l'intérieur du marché commun, et il importe de
"compenser la disparition de certains d'entre eux
"par un renforcement des procédés d'harmonisation
"qui seront envisagés ci-après."

De Nederlandse expert heeft tot dusver in het rapport het volgende gesteld:

"Certains d'entre eux ont exprimé la crainte que,
"à défaut d'une coopération monétaire assez poussée
"ou d'un système adéquat de crédit mutuel, il ne
"serait pas réaliste d'exclure, même pour la période
"définitive, qu'un pays se trouve devant la nécessité
"de faire appel, dans le cadre de la procédure prévue
"pour les clauses de sauvegarde, à une clause échappa-
"toire.
"Les mêmes experts ont été d'avis que, dans le cas
"de sérieuses fluctuations à court terme dans la
"balance des paiements et lorsque l'intervention doit
"être rapide et positive, les effets de mesures in-
"térieures d'ordre monétaire peuvent apparaître trop
"lentes et que pour cette raison des risques de for-
"tes pertes de réserves monétaires, de fuites de ca-
"pitaux, etc.....peuvent se présenter en l'absence de
"mesures à effet plus rapide. Pour ces raisons, ces
"experts pensent que l'application de restrictions

"quantitatives ne saurait être entièrement exclue, mais
"qu'il faut donner toutes garanties que ces mesures
"soient justifiées par des raisons relevant de l'équi-
"libre des paiements à court terme et qu'elles ne re-
"flètent aucune tendance protectionniste."

Het is logisch, dat, indien men zuiver theo-
retisch doorredeneert, men via een gemeenschappelijke
markt steeds in een federatieve constructie belandt.
Dit betekent dus ook een volledige "integratie" op het
monetaire vlak. Indien men over de gehele linie een ver-
gaande bereidheid zou aantreffen om zich te binden en
de integratie ver te doen doorwerken, zo zou het naar
mijn mening niet onmogelijk zijn, dat men komt tot een in-
stemming met de in bijgaande nota ontwikkelde gedachten.
Waar echter de werkelijkheid is, dat de andere landen
daartoe niet bereid zijn (zie hierboven), meen ik, dat
het onjuist zou zijn om der wille van intellectuele
redeneringen de consequenties tot het uiterste thans
te trekken. Ik wijs hierbij op een psychologisch element.
In dit gehele integratiespel worden wij door de anderen
als serieus beschouwd, als een land, dat werkelijk de
integratie wil en daarvoor iets wil opofferen. Met een
verbluffend gemak zijn de andere landen in de afgelopen
jaren op alle mogelijke punten van positie veranderd.
Ik geloof te mogen stellen, dat slechts wij steeds de
hoofdlijn, het plan-Beyen, hebben vastgehouden, zij het
ook, dat wij uiteraard op meer ondergeschikte punten thans
anders denken dan enige jaren geleden. Indien wij, zoals
in bijgaande nota wordt gesteld, door de wind gaan, dan
is dat niet alleen meedoen aan een intellectueel spel,
waarin b.v. de Fransen excelleren. Door onze houding
in het verleden zouden wij ons dan moreel tot zekere
hoogte binden voor de toekomst. Dit acht ik, gezien
tegen de achtergrond van het geheel, volkomen onaan-
vaardbaar.

Bijgaande nota stelt als conclusie tenslotte,
dat bij een verstoring van het monetair evenwicht van
een deel der landen, de anderen hun monetaire reserves
ter bestrijding daarvan zullen moeten inzetten. Dit ver-
onderstelt een gemeenschappelijke monetaire politiek,
hetgeen ook bij het volledig vrije kapitaalverkeer in
het tweede gedeelte van de nota een voorwaarde zal zijn.

Het beeld is dus eenvoudig gesteld, dat, waar aan de ene kant Frankrijk slechts bereid is tot een verdrag, dat hoogstens een bescheiden begin maakt met de vermindering van de binnentarieven van alle landen met 30% in 4 jaar, onder het gelijktijdig begin van optrekken van de buitentarieven van de laagliggende landen, zonder of praktisch zonder enig supra-nationaal gezag, de Nederlandse Regering zich thans bereid zou verklaren voor Frankrijk in de eindperiode zijn deviezenreserves in te zetten en krediet te verlenen om de door de Fransen zelve in het leven geroepen politieke en economische chaos, die tot een inflatie heeft geleid, op te vangen.

Zou het mogelijk zijn mij Uw visie op het bovenstaande vóór dinsdag mede te delen?

29 oktober 1955

F/8